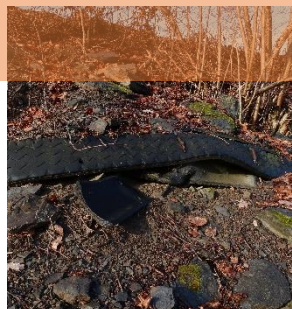
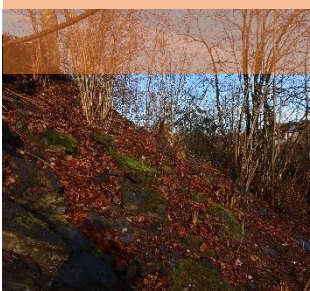

Naturfaglig vurdering av planlagt tiltak i Trollhaugen 21b

Asker kommune

Alexander Nilsson

Naturfaglig vurdering av planlagt tiltak i Trollhaugen 21b, Asker kommune

Forfattere: Alexander Nilsson

Publisert: 19.11.2021

Antall sider: 11 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Asker kommune

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Nilsson, A. 2021. Naturfaglig vurdering av planlagt tiltak i Trollhaugen 21b, Asker kommune. Biofokus-notat 2021-034. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Bilder fra Trollhaugen 21b. Foto: Alexander Nilsson

Biofokus notat 2021–034

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-018-2

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

I forbindelse med planlagt boligutvikling i Trollhaugen 21b har Biofokus på oppdrag fra Asker kommune gjennomført en kartlegging av naturverdier og vurdert konsekvenser av planlagte tiltak. Rapporten gir faglig funderte anbefalinger for å minimere negativ påvirkning på naturverdiene på tomte som følge av planlagt tiltak. Rapporten baserer seg på feltbefaring, informasjonsinnhenting og samtaler med tiltakshaver.

Rapporten beskriver dokumenterte naturverdier, vurderer påvirkning og diskuterer konsekvenser. Avbøtende tiltak diskuteres.

Oslo, 19.11.2021

Alexander Nilsson

Figur 1: Kalkrik edelløvskog ble påvist der husets plassering er planlagt.

1 Innledning

Planlagt tiltaket gjelder oppføring av et nytt bolighus på østre deler av tomta i Trollhaugen 21 B (figur 2) ikke langt fra Asker sentrum. Da tiltaket var kjent å komme i konflikt med et større eiketre som er en utvalgt naturtype og annen potensiell viktige natur i den den østvendte skråningen der huset er planlagt, ønsket Asker kommune et bedre kunnskapsgrunnlag om naturverdiene i området. De ønsket også en konsekvensvurdering av de planlagte tiltakene på naturmangfoldet. Biofokus v/ Alexander Nilsson undersøkte naturverdier i området 10. november 2021. Tidspunktet var seint for å kunne gjøre en god vurdering av karplantefloraen og det var for seint på sesongen for å kartlegge jordboende sopp, som det kunne vært potensial for på stedet. Lav og moser kunne kartlegges og vegetasjon og naturtyper kunne vurderes med utgangspunkt i treslag, jordsmonn og berggrunn.

Figur 2: Planlagt tiltak i Trollhaugen 21b.

2 Naturverdier

Av dokumenterte naturverdier er det påvist to naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 13. Naturtypelokalitetene er en forholdsvis storvokst eik og en liten rik edelløvskog. Utbredelsen av disse er vist figur 4 og 5. Begge lokalitetene er vurdert å ha lokal verdi i henhold til verdissettingssystemet i DN håndbok 13, siste versjon.

Eika

Eika vokser øst nordøst for eksisterende bolig og deler av treet er vist i figur 3. Treet står nær tomtegrensa mot nabo i nord på toppen av bakken som heller bratt mot øst. Eika er relativt stor, med en omkrets i brysthøyde på 227 cm. Den har en stor krone med flere store døde greiner, noe som er positivt for biologisk mangfold, særlig insekter. Treet har nokså godt utviklet sprekkbark hvor de dypeste sprekkeene er rundt 3 cm. Velutviklet stabil sprekkebark øker mengden nisjer som arter av lav og moser kan etablere seg i og det gir en høyere diversitet av små dyr. Lavfloraen tilknyttet treet var mangfoldig, og av nevneverdige artsfunn er *Rinodina exigua* (NE). Dette er en svært sjelden art i Norge, som til nå kun er påvist ved 15 lokaliteter i Norge. Om den fremdeles finnes på alle disse 15 lokalitetene er også høyst usikkert da flere av funnene er fra 1800-tallet. Kunnskapen om denne arten er svært begrenset, og den er ikke vurdert for rødlista som følge av kunnskapsmangel. Det som imidlertid er sikkert er at denne arten er svært sjeldent påvist i Norge.

Figur 3: Forskriftseik. På stammen av treet vokser bl.a. laven *Rinodina exigua* (15 øvrige funn i Norge) påvist.

Selv om eika ikke er veldig gammel, grovvokst eller har hulheter, har den allerede nå begynt å få kvaliteter som gjør den viktig for biologisk mangfold. Dersom treet får stå upåvirket fremover vil det

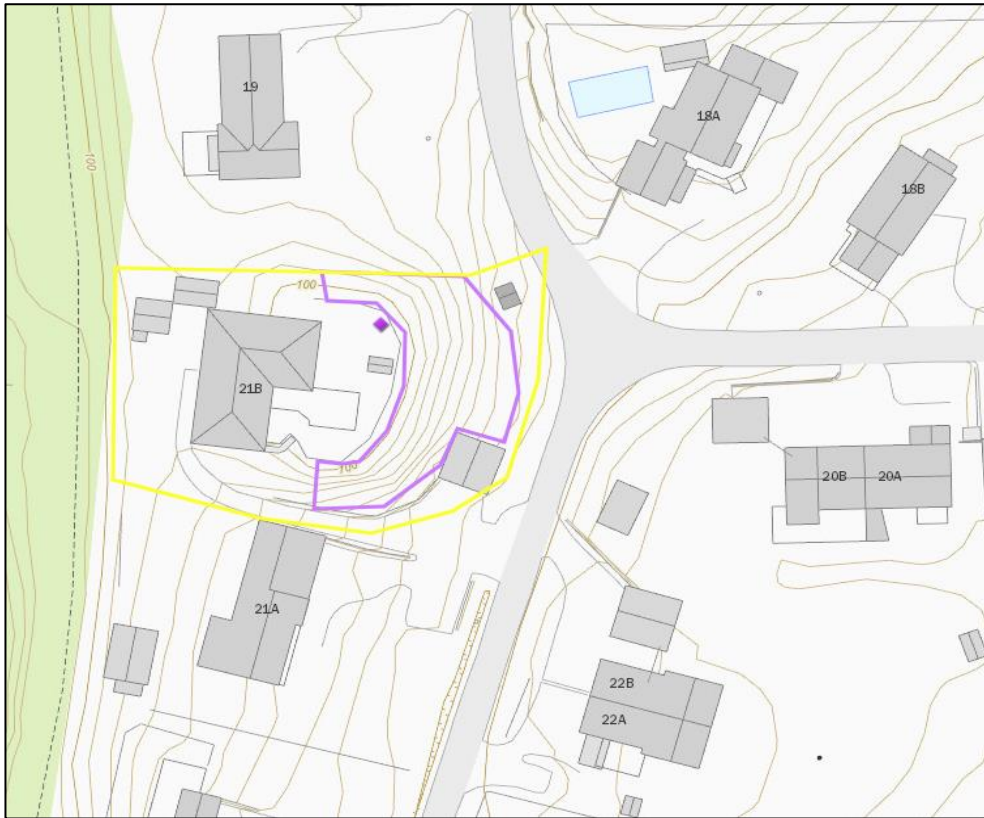
på sikt kunne huse mange hundre ulike arter av insekter, sopp, lav og moser. Som alle store gamle trær i byggesoner i Indre Oslofjord er treet en viktig del av et nettverket av store gamle trær som til sammen kan sikre overlevelse av et stort arts mangfold knyttet til trærne.

Etter DN-13 metodikk vurderes treet ut fra størrelse, funksjon for truede arter og treegenskaper og være av **lokal verdi (C-verdi)**. Vurdert etter Miljødirektoratets instruks skårer eika høyt på parameteren tilstand og moderat på parameteren naturmangfold, noe som gir **Høy** samlet lokalitetskvalitet. Da eika er over 200 cm i omkrets omfattes det av forskrift for utvalgte naturtyper (hul eik) etter Naturmangfoldloven. Utvalgte naturtyper gir, uavhengig av faktisk naturverdi eller funksjon for truede arter, svært stor verdi i Miljødirektoratets nye veileder for konsekvensvurderinger av tiltak.

Edelløvskogen

Mellom plenen og veien ble naturtypen rik edelløvskog påvist (lilla strek i figur 3) med et areal på ca. 0,4 daa. Naturtypen forekommer i en bratt skråning med hassel og andre edelløvtrær, som står på kalkholdig grunn. En rekke sjeldne karplanter, sopp, moser og insekter er tilknyttet denne naturtypen og særlig i områdene rundt Indre Oslofjord kan selv små restområder ha en viktig funksjon for et truede arter. Naturtypen er imidlertid noe forringet som følge av tidligere masseforflytning og hogst av trær. I dag er det mye flis og hogstavfall i skråningen, samt noe søppel. Skråningen må derfor sies å være en del forringet, men ikke mer enn at det er mulig å gjenopprette en bedre tilstand i området over tid. Naturtypen kan defineres både som kalkedelløvskog og lågurtedelløvskog. Uansett valg er de begge vurdert som truede naturtyper i henhold til Artsdatabankens liste over truede naturtyper. Kalkedelløvskog er vurdert som direkte truet (EN) og lågurtedelløvskog er vurdert som sårbar (VU).

Etter DN 13 metodikk skårer området lavt til moderat på de fleste verdiparametere. Arealet er lite, området er ganske påvirket og det er uklart hvilken funksjon området har for rødlistede arter. Samlet vurderes det å ha **lokal verdi (C verdi)**. Da området er under 1 daa er det under inngangsverdi for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks, men ved en vurdering ville det trolig fått **lav lokalitetskvalitet**. Ved en verdivurdering i KU sammenheng ville området få stor verdi som en lokalt viktig lokalitet bestående av en sårbar naturtype.

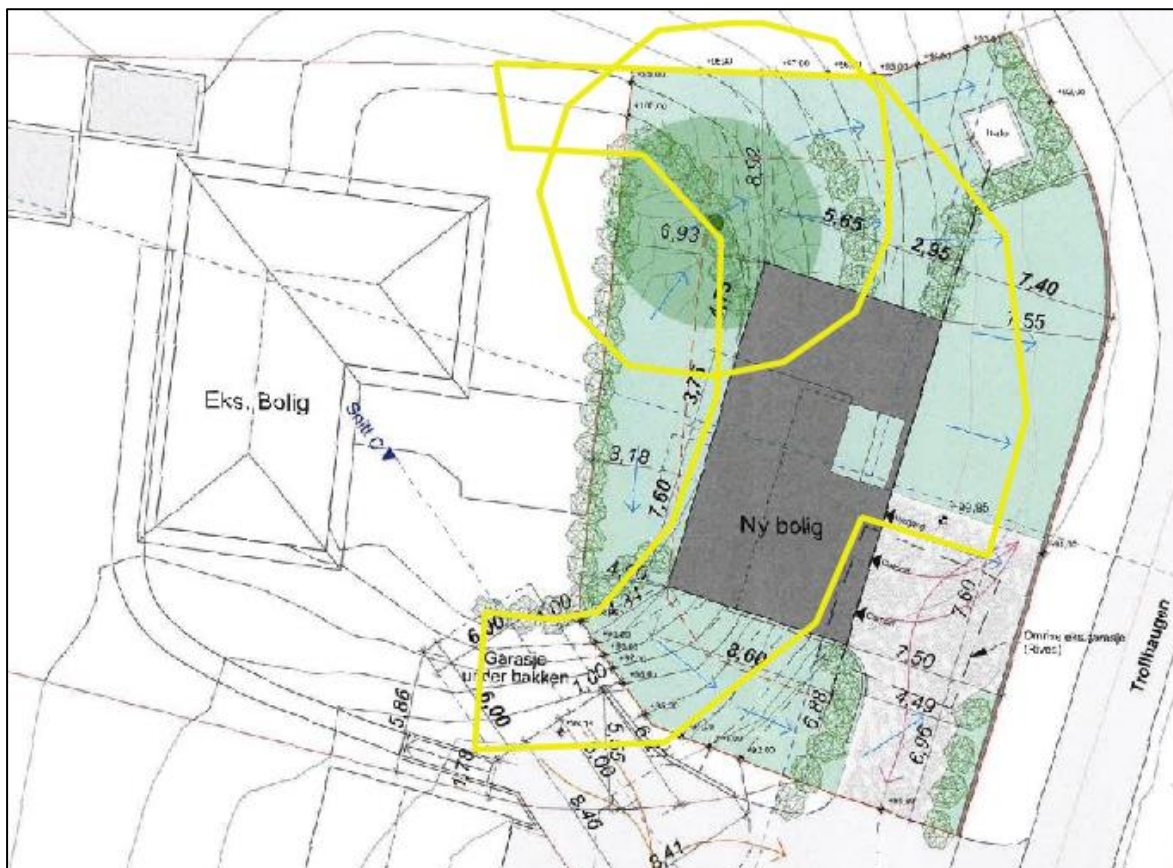

Figur 4: Kartutsnitt som viser Trollhaugen 21b med tomtegrense (gult polygon), forekomst av stor eik (lilla punkt) og rik edelløvskog (lilla polygon).

3 Påvirkning

I Figur 5 er avgrensning av det planlagte tiltaket og kartlagte naturverdier vist i samme kart. Det viser tydelig at påvirkningen på den kartlagte restbiotopen med rik edelløvskog vil være stor og negativ, mens påvirkningen på eika vil være mindre, men berøre deler av rotsonen. Hvordan treet vil tåle inngrepet i rotsonen er vanskelig å vurdere, men all erfaring tilsier at slike inngrep forkorter treets levealder. Bygningen vil komme kun 3 meter fra stammen av treet og berøre treets rotsone i en sektor mot sørøst. Ca. 20-25 % av treets rotsone antas og berøres, men vi kjenner ikke til om treets viktigste hovedrøtter berøres eller ikke. Det er imidlertid rimelig å anta at treet har store røtter nedover skråningen. Arborist som har vurdert saken skriver følgende «3m er nærme, og deler av eika vil nok tørke tilbake å dø, men eik tåler mye og vi skal få den til å overleve».

Påvirkningen vil avhenge av hvordan det faktisk går med treet på sikt og det er det vanskelig å vurdere sikkert. Når arborist er så pass klar på at deler av treet vil dø over tid er det rimelig å vurdere påvirkningen som minst middels til stor og negativ.

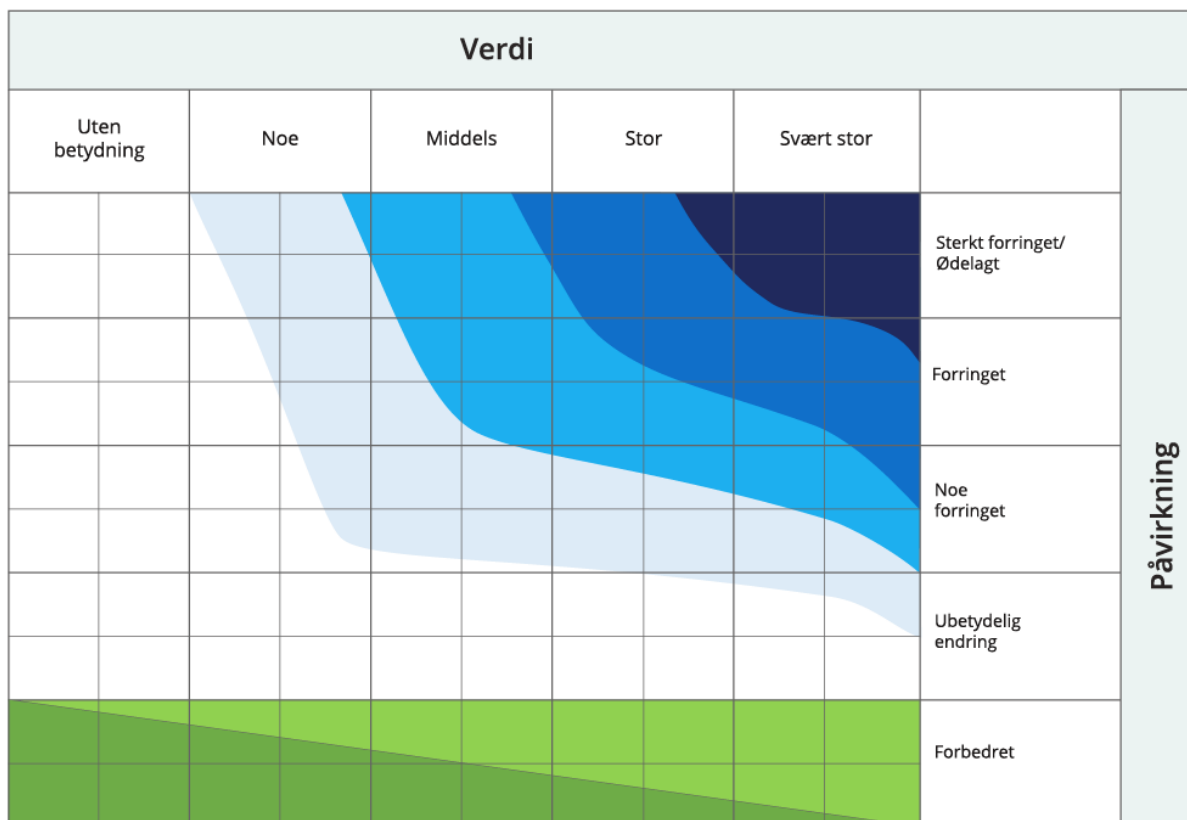

Figur 5: Konfliktkart som viser planlagt plassering av bolig. Gul sirkel angir eitreetreets krone med noe buffer for en større rotsone. Den andre gule avgrensningen gjelder den rike edelløvs-kogen.

4 Konsekvensvurdering

Konsekvensen av et planlagt tiltak vurderes ut fra hvor stor påvirkning tiltaket har på et gitt areal og hvilken verdi arealet har f.eks. for biologisk mangfold. Dersom vi bruker Miljødirektoratets veileder (Miljødirektoratet 2020) strengt vil verdien vurderes som stor og påvirkningen som omfattende og konsekvensgraden derfor være stor og negativ. Vi mener imidlertid det er riktig å vurdere verdien av de to lokalitetene lavere enn det veilederen legger opp til. Selv om eika er en utvalgt naturtype er den faktiske naturverdien (funksjonen treet har for biologisk mangfold) langt lavere enn f.eks. et svært gammelt og hult eiketre. Samme argument gjelder for den rike edelløvs-kogen.

Med en naturverdi vurdert som middels og en påvirkning vurdert til «forringet» vil man i henhold til konsekvensvifta vist i figur 6 få en konsekvens av tiltaket som er middels stor og negativ for eiketreet. For edelløvs-kogen vil påvirkningen være noe større og konsekvensen derfor i øvre sjiktet av middels negativ konsekvens.

Figur 6. Konsekvensvift fra veileder for konsekvensutredninger (Miljødirektoratet 2020).

Avbøtende tiltak

Det er vanskelig å se for seg gode avbøtende tiltak for den kartlagte rike edelløvskogen. Den utgjør en liten rest i dag og det vil uavhengig av husets plassering kun være svært små rester igjen av opprinnelig natur når tiltaket er ferdig gjennomført.

For eiketrete vil hver meter som tiltaket flyttes vekk fra stammen telle positivt på sannsynligheten for at treet kan overleve på sikt. Det er også svært viktig at hensyn tas i anleggsfasen ved å sette opp sikringsgjerdet og at man unngår kjøring med tunge maskiner innenfor rotsonen, unngår lagring av masser under treet og sikrer at røtter ikke blir eksponert lenger enn høyst nødvendig. Det er viktig at gjenværende greiner ikke skades og at treets krone eller stamme skygges ut.

5 Vurderinger etter naturmangfoldloven

Både forvaltningsloven, plan- og bygningsloven med tilhørende forskrift om konsekvensutredninger og naturmangfoldloven stiller krav til kunnskapsgrunnlaget i en plansak. I følge § 8 i naturmangfoldloven skal kunnskapsgrunnlaget stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. I denne saken er relevante kilder til kunnskap sjekket ut og det er gjennomført feltarbeid på stedet for å innhente ny kunnskap. Vi mener derfor at kravet til et godt kunnskapsgrunnlag er oppfylt.

Når det gjelder paragraf 9 (føre-var-prinsippet) står det: «Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak». I dette tilfellet foreligger det risiko/usikkerhet knyttet til hvilken påvirkning tiltaket vil ha på eiketrete over tid. Selv om prosjektet vil ta alle

forholdsregler og ha som mål å bevare treet vurderer både arborist og biolog det som ikke usannsynlig at treet kan få betydelig redusert livslengde, men at det også kan gå bra.

Når det gjelder § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning) vil tiltaket være en del av den bit for bit nedbyggingen av viktige restarealer i byggesonen rundt Indre Oslofjord. Arealene rundt Indre Oslofjord med gunstige klimaforhold, rik berggrunn og rik vegetasjon er Norges viktigste hot-spot arealer for biologisk mangfold. Selv små arealer med restnatur har vist å kunne ha en viktig funksjon for en truede arter. Det er vanskelig å vurdere påvirkningen på helheten av at en liten bit til blir borte, men det er opplagt negativt.

Figur 7: Den rike edelløvskogen sett fra veien.

6 Kilder

Artsdatabanken og GBIF Norge. 2021. Artskart, internettportal for artssøk.

<http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Olberg, S.; Reiso, S. & Solfjeld, E. 2018. Veileder om skjøtsel og hensyn i forvaltningen av hule eiker. BioFokus-rapport 2018-13. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Miljødirektoratet. 2020. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder M-1941. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>

Biofokus

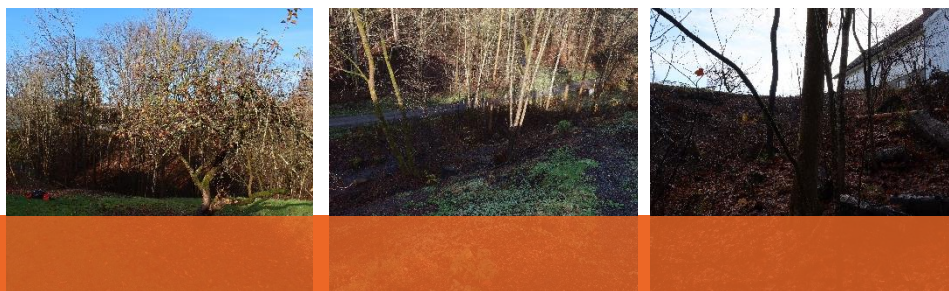
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus notat 2021–034
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-018-2

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no